

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับที่เป็นจริงในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชน เทศบาลนครพิษณุโลกตามทัศนะของกรรมการชุมชนและสมาชิกชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับที่เป็นจริงในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชนของประธานกรรมการชุมชน ตามทัศนะของคณะกรรมการชุมชนและสมาชิกชุมชนตามเขตชุมชนที่สังกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในชุมชนของเทศบาลนครพิษณุโลก ปี 2543 จำนวน 25 ชุมชน ประกอบด้วย สมาชิกในชุมชนจำนวน 2,798 คน ครัวเรือน และกรรมการชุมชน 250 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นสมาชิกและคณะกรรมการชุมชนเขตเทศบาลพิษณุโลก ปี 2543 25 ชุมชน จำนวน 336 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการถามข้อมูลทั่วไปสร้างเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นการถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับที่เป็นจริงของประธานกรรมการชุมชน ในด้านการพัฒนาชุมชนซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ และคุณธรรม จริยธรรม โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับคือ มาก ปานกลาง น้อย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมมาทุกฉบับและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม **SPSS ! PC⁺ For Windows** ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงกับที่พึงประสงค์ของประธานกรรมการชุมชนโดยหาค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงกับที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างโดยทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบรายคู่ วิธีการของเซฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงของประธานกรรมการชุมชน ด้านความรู้ความสามารถ สมาชิกชุมชนและคณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. คุณลักษณะที่เป็นจริงของประธานกรรมการชุมชน ด้านบุคลิกภาพ สมาชิกชุมชนและคณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เห็นว่ามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ ขยันอุทิศเวลาให้แก่ส่วนรวมเป็นที่พึงของสมาชิกชุมชน ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ มีสัมมาคารวะให้เกียรติผู้อื่นอยู่ในระดับมาก
3. คุณลักษณะที่เป็นจริงของประธานกรรมการชุมชน ด้านคุณธรรม จริยธรรม สมาชิกชุมชนและคณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เห็นว่ารู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง
4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกรรมการชุมชนในภาพรวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม สมาชิกชุมชนและกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกรรมการชุมชนในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชนโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกรรมการชุมชนในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชน เมื่อจำแนกตามเขตชุมชนที่สังกัดด้านความรู้ความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประธานกรรมการชุมชนเขต 3 มีความรู้ความสามารถสูงกว่าเขต 4 ส่วนด้านบุคลิกภาพและคุณธรรม จริยธรรมพบว่าไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชนของ
ประธานกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

1.1 คุณลักษณะความรู้ความสามารถของประธานกรรมการชุมชน ในภาพรวม
และรายช้อยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้เพราะในการเลือกผู้นำเน้นการสามารถพัฒนาชุมชนเป็น
ที่พึ่งแก่สมาชิกชุมชนสามารถประสานงานกับภายนอกเพื่อร่วมแก้ปัญหามากกว่าคำนึงถึง
ความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วิชา ขวัญอ่อน (2539 : 128) ได้วิจัย
บทบาทผู้ใหญ่บ้านต่อการพัฒนาชุมชน:กรณีศึกษาบ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ
จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการยอมรับนับถือจากราษฎรในหมู่บ้านเพราะเป็น
ผู้สนใจพัฒนาชุมชน มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยราชการอยู่เสมอ

1.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของประธานกรรมการชุมชนในภาพรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ส่งเสริม
ให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะมีความสม่ำเสมอ เสมอต้นเสมอปลาย เป็นที่พึ่งของสมาชิก
ชุมชนได้เมื่อถึงคราวเดือดร้อน มีสัมมาคารวะให้เกียรติผู้อื่น มีความจริงใจ เป็นมิตรกับคน
ทั่วไปอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณสมบัติที่กล่าวมานี้เป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่จะ
ช่วยให้ประธานกรรมการชุมชนประสบความสำเร็จในการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็น
ของ กวี วงศ์พัฒน์ (2539 : 109 – 110) ที่เห็นว่าคุณลักษณะผู้นำที่ดีจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์
เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ มีความจริงใจ เปิดเผย เป็นคนตรง มีความสามารถสร้างความ
สามัคคีได้ และไม่เป็นผู้ถูกเหยียดหยามผู้อื่นและเช่นเดียวกัน อำนวย วีรวรรณ (2535 :
194 – 199) ก็เห็นว่า ผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตการงานจะต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี
กับเพื่อนร่วมงาน เข้ากับผู้อื่นได้ดี

1.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของประธานกรรมการชุมชนส่วนใหญ่
อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานกรรมการชุมชนได้รับเลือกตั้งจากประชาชนใน
ชุมชน โดยอาสาสมัครเข้ามาเป็นแกนนำในการพัฒนา เพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน
ภาครัฐ เอกชนและสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมขจัดปัญหาและร่วมพัฒนา ฉะนั้น เป้าหมาย
ดังกล่าวสมาชิกชุมชนจึงมีความคิดเห็นว่า ความรู้ความสามารถเป็นปัจจัยรองกว่าด้าน
คุณธรรม จริยธรรมในทางการบริหารงานของประธานกรรมการชุมชน โดยคำนึงถึงผู้นำที่
สามารถพัฒนา ประสานงานและสร้างแรงจูงใจร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเวียง
ดลประสิทธิ์ (2534 : 123 – 124) ได้ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตำบล
เสาชิงชัย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้ใหญ่บ้านได้รับการ
ยอมรับนับถือจากราษฎรและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นบุคคล

อาวุโส ยึดมั่นในศีลธรรม ประกอบอาชีพสุจริต ร่วมงานกุศล ร่วมงานประเพณี ในหมู่บ้าน และเอาใจใส่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนบ้านเสมอ

1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้ เพราะในการบริหารงานปัจจุบันบุคคลที่เป็นผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถในหน้าที่และวิชาการ ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อความเข้าใจ สร้างการจูงใจ ผู้นำที่ดีต้องมีความเฉลียวฉลาด มีความรู้ในหน้าที่การงานดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความตื่นตัวรอบรู้สถานการณ์รอบด้านตลอดเวลา มีความกล้า สามารถตัดสินใจได้ดี บุคลิกลักษณะดี และมีคุณธรรม จริยธรรม สิ่งดังกล่าวข้างต้นนับว่ามีความสำคัญมากที่สุดที่ผู้นำจะต้องมีอย่างยิ่งซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กวี วงศ์พุ่ม (2539 : 109 -110) ผู้นำที่ดีต้องมีความเฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความตื่นตัวรอบรู้สถานการณ์รอบด้านตลอดเวลา มีความกล้า สามารถตัดสินใจได้ดี

2.เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกรรมการชุมชนในการเป็นผู้นำด้านพัฒนาชุมชนโดยรวมทุกด้านและเป็นรายชื่อมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะในสภาพเป็นจริงบุคคลย่อมมีความคาดหวังที่จะให้คุณลักษณะที่มีอยู่เดิม เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

3.เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของประธานกรรมการชุมชนในด้านการพัฒนาชุมชน โดยจำแนกตามเขตชุมชนที่ตั้งโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความรู้ความสามารถ ซึ่งผลปรากฏว่าเขต 3 และเขต 4 มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเขต 3 มีความรู้ความสามารถมากกว่าเขต 4 ทั้งนี้เพราะเขต 3 เป็นเขตเมืองชั้นในที่สมาชิกชุมชนมีการศึกษาโดยรวมไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของสมาชิกชุมชนมีความพร้อมที่จะสนับสนุนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน อันเป็นการเลือกประธานกรรมการชุมชนจะเลือกพิจารณาด้านความรู้ความสามารถเป็นผู้นำ ทำให้การบริหารงานไปสู่ความสำเร็จมากขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาคุณลักษณะประธานกรรมการชุมชนในเขต 3 ก็พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงและเคยประกอบอาชีพรับราชการมาก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารงานของเทศบาลนครพิษณุโลกควรนำผลวิจัยนี้ไปพัฒนาคุณลักษณะของประธานกรรมการชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกชุมชน และกรรมการชุมชน

1.2 ผู้บริหารงานของเทศบาลนครพิษณุโลกควรนำตัวชี้วัดเหล่านี้เป็นเกณฑ์ เพื่อพิจารณาในการเลือกตั้งประธานกรรมการชุมชน และเป็นแนวทางในการจัดทำ

หลักสูตรเพื่อพัฒนาประธานกรรมการชุมชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตลอดจนจัดให้มีการประชุม
สัมมนา บทบาทหน้าที่เพื่อเสริมทักษะให้แก่ประธานกรรมการชุมชน

1.3 ควรนำดัชนีชี้วัดเหล่านี้เผยแพร่ให้แก่เทศบาลอื่นๆ เพื่อเป็นเกณฑ์ชี้วัด
และพัฒนาคุณลักษณะของประธานกรรมการชุมชนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเรื่องทำนองเดียวกันนี้ ในกลุ่มประชากรเทศบาลอื่นๆ ว่า
มีทัศนะอย่างไรต่อคุณลักษณะของประธานกรรมการชุมชนในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนา
ชุมชน

2.2 ควรมีการวิจัยปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานของ
ประธานกรรมการชุมชน

2.3 ควรแยกเครื่องมือคุณลักษณะที่เป็นจริงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
เป็น 2 ฉบับเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University